

#kaç
genç
var.

9 başlıkta Seçim 2024:

Yeniden Refah Seçim Beyannamesinde kaç genç var?

İÇİNDEKİLER

1. Giriş.....	2
2. Gençlik tanımı.....	3
3. Gençlik hakları ve yerel gençlik politikası.....	4
4. Gençlik katılımı.....	6
5. Toplumsal cinsiyet, genç kadınlar ve genç LGBTİ+'lar.....	7
6. Genç istihdamı.....	9
7. Beceri geliştirme ve kültür sanat.....	10
8. Barınma.....	12
9. Sağlık ve psikososyal destek.....	13
10. Çevresel sürdürülebilirlik ve adalet.....	14
11. Sonuç ve değerlendirme.....	17

1. Giriş

Yeniden Refah Partisi, 2024 Yerel Seçimleri'ne ilişkin olan beyannamesini yayımladı. Toplam 44 sayfadan oluşan beyannamede, toplam 83 kez "genç", 11 kez ise "öğrenci" kelimesi yer almaktadır. Bu doğrultuda Yeniden Refah, gençlik üzerine niceliksel olarak oldukça kapsamlı söylemlere ve beyanlara sahiptir.

Ancak, detaylı bir inceleme sonucunda bu söylem ve beyanların gençlik hakları temelli bir yaklaşımdan oldukça uzak olduğu görülmektedir. "Ahlaklı belediyeçilik" yaklaşımı doğrultusunda Yeniden Refah'ın beyanları oldukça Parti'nin kendi normları ve değer sistemleri çerçevesinde şekillenmiş olup; gençliği ve gençliğin karşılaştığı sosyal, ekonomik ve politik sorunları bu normlar ve değerler kapsamında ele almaktadır. Bu durum ise Yeniden Refah'ı çeşitli gençlik gruplarının farklı temalarda karşılaştıkları sorunları ilerici, etkili ve sürdürülebilir bir biçimde çözmekten oldukça uzakta konumlandırmaktadır.

Bu ana argümanı detaylandırmak üzere inceleme 9 ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar; gençlik tanımı, ii) gençlik hakları ve yerel gençlik politikası, iii) gençlik katılımı, iv) toplumsal cinsiyet ve genç kadınlar, v) genç istihdamı, vi) beceri geliştirme ve kültür-sanat, vii) barınma, viii) sağlık ve psikososyal destek ve son olarak da ix) çevresel sürdürülebilirlik ve adalet şeklindedir.

2. Gençlik tanımı

Gençlik politikalarının değerlendirilme ve tasarlanma süreçleri, elzem olarak bir gençlik tanımının yapılmasını içerir. Bu tanım içerisinde hangi gençlik gruplarının ne derecede dahil edildiği, “genç” derken hangi gruplara ve bu grupların hangi özelliklerine atıf yapıldığı, hangi grupların gençlik tanımının dışında bırakıldığını değerlendirmek, bahsi geçen gençlik politikalarının kapsayıcılığı ve etki alanı açısından önem taşımaktadır. Gençlik homojen bir grup olarak tanımlanmamalı ve farklı gençlik gruplarının farklılaşan özellikleri üzerine düşünülmelidir. Ayrıca, gençlik ve yetişkinlik kavramlarının toplumsal olarak değişkenlik gösteren kavramlar ve oluş biçimleri olduğu, bu bağlamda gençlik ve yetişkinliğin yetişkin iktidarı altında kurulduğu¹ unutulmamalıdır.

Yeniden Refah beyannamesinde gençlik tanımına ilişkin ifadelerden bazıları şöyledir:

Sizler, bizim yarınlarımızın teminatı ve ümidi, bugünümüzün güvencesisiniz.

Ahlaklı Belediyeciliğin vizyonu, sadece yaşanabilir şehirler inşa etmekle sınırlı kalmayacak; gençlerimizin istihdamı, eğitimi ve sosyal yaşamdaki problemlerini çözmek için tüm imkânlarımızla seferber olacağız. Gençlerimizi yalnız bırakmayacağız.

Yeniden Refahlı Belediyelerin şehirlerindeki 18-25 yaş aralığındaki bütün gençlerimize 500 lira değerinde ‘Genç Refah Kart’ vereceğiz.

Gençlerin “yarınlarımızın teminatı ve ümidi, bugünümüzün güvencesi” olarak tanımlamak, ideal bir gençlik tanımı yapan “gençlik mitini” yeniden üretmektedir.² Bu gençlik miti içerisinde gençlik, tarihsel ve toplumsal koşullardan etkilenmeyen, ihtiyaçları ve talepleri değişmeyen, farklı toplumsal gruplarla kesişiminde farklılaşmayan bir grup olarak tanımlanır. Bu tanım içerisinde gençler homojen bir kitle olarak ele alınırken bu tanıma uymayan gençlere, tehlikeli ya da sorunlu gibi olumsuz özellikler addedilir. Böylesi gençleri öznellik ve failliklerden uzak alan bir yaklaşım yerine gençleri oldukları gibi ele alan bir yaklaşım hak temelli bir gençlik politikası için temel koşuldur.

Ayrıca, Yeniden Refah beyannamesinde gençlere dair beyanlarda sıkça yenilenen “gençlerimiz” vurgusu, yukarıda çizilen çerçeve içerisinde, metnin ve ilgili politika vaatlerinin yetişkin bakış açısını vurgulamaktadır. “Gençlerimiz” vurgusu, gençleri özne olarak değil, nesne olarak konumlandırmakta; gençleri yetişkinlerden bağımsız eşit yurttaşlar olarak ele almamaktadır. Ayrıca, bu söylemsel düzlem, Türkiye’de devletin gençlik politikalarında sıkça

¹ Kurtaran, Y., Nemutlu, G., & Yentürk, N. (2008). Gençler hakkında, gençler için, gençlerle. N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (Ed.), *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları* içinde (3-22. ss.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

² Lüküslü, D. (2008). Günümüz Türkiye gençliği: Ne kayıp bir kuşak ne de ülkenin aydınlık geleceği. N. Yentürk, Y. Kurtaran, G. Nemutlu (Ed.), *Türkiye’de gençlik çalışması ve politikaları* içinde (287-298. ss.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

karşılaştığımız üzere, gençleri yetişkinlerin bir uzantısı ve devlet tarafından korunup kollanması gereken bireyler olarak görmektedir.³

Öte yandan, Türkiye’de artan kutuplaşma ve beyannamede yer alan “ahlak” çerçevesi göz önüne alındığında, beyannamede yer alan “bizim gençlerimiz” vurgusunun hangi gençlik gruplarını kapsayıp hangilerini kapsamadığı bir tartışma konusudur. Ayrıca, “gençlerimiz” vurgusu, Yeniden Refah’ın, beyannamenin tümünde hakim olan, aileci yaklaşımı çerçevesinde gençleri yetişkinlerin ve ailenin bir parçası olarak konumlandırmaktadır. Türkiye’de var olan yurttaşlık modeli gençleri, yetişkin özneler olarak değil, yaşlarına bakılmaksızın ailelerinin uzantıları olarak ele almaktadır.⁴ Bu durum, sosyal, politik ve ekonomik olarak gençleri kırılanlaştırmaktadır. Oysa kapsayıcı bir gençlik politikası, gençlerin özerk ve eşit bireyler olarak yaşayabilmelerinin temelini oluşturmalıdır. Bu bağlamda, beyannamenin gençlere yönelik politika önerilerinde kurduğu söylemsel düzlem, bir yandan yetişkin-genç hiyerarşisini tekrar üretirken öte yandan kapsayıcı bir gençlik tanımı sunamamaktadır.

3. Gençlik hakları ve yerel gençlik politikası

Yeniden Refah’ın gençlik hakları ve yerel gençlik politikasına ilişkin beyanları şu şekildedir:

İl ve ilçe bazında kuracağımız ‘Gençlik Konseyleri’ ile şehirlerimizde katılımcı bir yönetim anlayışını tesis edeceğiz. Ahlaklı Belediyeciliğin bir şiarı olarak, belediyelerimizdeki tüm yönetsel süreçlere gençlerimizi özellikle dahil edeceğiz. Yeniden Refahlı Belediyeler, karar alma süreçlerini belediye meclisiyle sınırlı tutmadan, gençlerimizin de varlığıyla daha katılımcı ve vizyoner bir hale gelecek.

Türkiye’nin geleceğinin bilinçli bir gençlikte yattığının idrakiyle gençlerimizin kuracağı sivil toplum kuruluşlarını, kooperatifleri destekleyeceğiz. Toplumun sosyolojisi, ekonomisi, kültürü yararına düşüncelerini ifade etmek isteyen, ülkemizin refahına katkı sağlamak için çabalayan gençlerimize bütün mekânlarımızda özel alan açacak, hayata geçirmek istedikleri projelere destek olacağız. Gençlerimizi sivil toplum kuruluşu faaliyetlerine teşvik edeceğiz.

Yeniden Refahlı Belediyelerde inşa edeceğimiz ‘Gençlik Merkezi’nde gençlerimize hem sosyalleşme fırsatı hem de kaliteli vakit geçirme imkânı sunacağız. Ayrıca gençlerimize bu merkezlerde ücretsiz yüksek hızlı internet sağlayacağız. Gençlerimizin kültürel aktivitelerle zamanını nitelikli ve verimli geçirmesi için ergonomik bir şekilde tasarlanmış bu mekânlar, şehrin tam ortasında olacak. Bu gençlik merkezlerini sadece ders çalışma ya da kitap okuma odaklı olmaktan çıkarıp 24 saat yaşayan bir mekân olarak tasarlayacağız. Gençlerimizin eğitimde fırsat eşitliği çerçevesinde yabancı dil öğrenmesini sağlayacağız ve bu dersler için devlet okullarında eğitim veren profesyonel öğretmenleri istihdam edeceğiz.

³ Yabancı, B. (2021). Work for the nation, obey the state, praise the ummah: Turkey’s government-oriented youth organizations in cultivating a new nation. *Ethnopolitics*, 20(4), 467-499.

⁴ Yılmaz, V. (2017). Youth welfare policy in Turkey in comparative perspective: a case of ‘Denied Youth Citizenship’. *Southeast European and Black Sea Studies*, 17(1), 41-55.

Üniversiteyi sadece diploma alınan bir bina olarak gören anlayışın ülkemize maliyeti ortadadır. Çalışmak zorunda kaldığı için okuluna dahi uğramadan diploma sahibi olan gençlerimiz gerekli donanımı edinemedikleri için gelecekte işsiz kalıyorlar veya çok düşük ücretlerle iş bulabiliyorlar. En güzel yıllarını okul yerine geçimini sağlamak ya da ailesinin bütçesine katkı sunmak için feda etmek zorunda kalan öğrenci gençlerimize maddi olarak destek olacağız. Gençlerimize miktarını güncel enflasyonu baz alarak belirlediğimiz 'Refah Bursu' vereceğiz. Gençlerimizin eğitimini destekleyecek, sadece kariyerlerine odaklanmaları için üzerimize düşeni yapacağız.

İhtiyaç sahibi üniversiteli öğrencilerimiz eğitim araç ve gereçlerine ulaşmakta zorluk yaşamayacak. Gençlerimiz için eğitim destek paketi çerçevesinde özel sektörle iş birlikleri yaparak Yeniden Refahlı Belediyelerimizin anlaşma sağladığı mağazalardan eğitim araç ve gereçlerini kolaylıkla temin etmelerini sağlayacağız. Üniversiteli gençlerimiz eğitim malzemelerini 'Refah İndirimi' ile ucuza alacak.

Yeniden Refah, bu gibi beyanlarıyla oldukça kapsamlı bir gençlik hakları vizyonuna sahip olduğu izlenimi vermektedir. Kurmayı beyan ettiği "Gençlik Konseyleri" ile gençlik katılımını önceleyen; "Gençlik Merkezleri" ile her gencin kendi potansiyelini gerçekleştirebileceği ve dinlenip boş zamanını değerlendirebileceği kreatif alanları açmayı hedefleyen; gençlerin eğitime olan erişimi etkileyecek işlerde çalışma zorunluluğunu kaldırmayı önceleyen; ve her gencin nitelikli eğitime erişebilmesini amaçlayan bu yaklaşım ilk bakışta gençlik hakları odaklı geliştirilmiş bir yerel gençlik politikası niteliğinde görünmektedir.

Ancak, yerel yönetime dair temel bir yaklaşımsal sebeple Yeniden Refah bu nitelikten gerçeklikte uzakta konumlanmaktadır. Bunun sebebi, Yeniden Refah'ın yerel yönetim vizyonunu "ahlaklı belediyecilik" üzerine kurmasıdır. Ahlak üzerinden kurulan hak anlayışı, hakları hukuksallığın görece nesnel düzleminden kopararak daha öznel değer sistemleri üzerinden kurgulamaktadır⁵. Bu doğrultuda, ahlaki değerlerin bireyden bireye, komüniteden komüniteye farklılık gösterebileceği ve farklı şekilde yorumlanabileceği gerçeği gençlik haklarının, ahlak odaklı bir yaklaşımla ele alınması sonucunda ahlaki değer olarak egemen olan bir grubun kendi değer yargıları kapsamında yorumlanması ve uygulanmasına sebebiyet verme riski taşımaktadır. Bu durum; gençlik haklarının temel unsuru olan, her gencin toplumsal kimliklerinden bağımsız olarak bu haklardan yararlanabilmesi gerekliliği ilkesini, bu haklardan yalnızca belli ahlaki değerlere sahip bir grup gencin yararlanabilmesi ihtimaline yol açarak ihlal etme riskine sahiptir. Örnekleme gerekirse, hukuksallıktan ziyade ahlakçı bir tutumla ele alınan gençlerin siyasal, ekonomik ve sosyal katılım hakkını önceleyen yerel bir politika, yalnızca belirli normlara uyum gösteren gençlerin katılımını gerçekleştiren ve farklılaşan norm ve değerlere sahip gençleri dışlayan bir politika niteliği taşıyabilir. Bu çerçevede Yeniden Refah'ın yerel gençlik politikalarına olan ahlak odaklı yaklaşımı, gençlik

⁵ Hart, H.L.A. (1958). Positivism and the separation of law and morals. *Harvard Law Review*, 71(4), 593–629. <https://doi.org/10.2307/1338225>

haklarının evrensel hukuksallığını göz ardı etmesi sebebiyle gençlik hakları odaklı geliştirilmiş yerel gençlik politikası niteliğinde değildir.

4. Gençlik katılımı

Beyannamede gençlik katılımına dair aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

Türkiye'nin en genç yaş ortalamasına sahip siyasi partisi olan Yeniden Refah Partisi olarak, gençlerimizin en iyi şartlarda yaşamasını sağlamak ve hayata hazırlamak bizim asli görevimizdir.

İl ve ilçe bazında kuracağımız 'Gençlik Konseyleri' ile şehirlerimizde katılımcı bir yönetim anlayışını tesis edeceğiz. Ahlaklı Belediyeciliğin bir şiarı olarak, belediyelerimizdeki tüm yönetsel süreçlere gençlerimizi özellikle dahil edeceğiz. Yeniden Refahlı Belediyeler, karar alma süreçlerini belediye meclisiyle sınırlı tutmadan, gençlerimizin de varlığıyla daha katılımcı ve vizyoner bir hale gelecek.

Türkiye'nin geleceğinin bilinçli bir gençlikte yattığının idrakiyle gençlerimizin kuracağı sivil toplum kuruluşlarını, kooperatifleri destekleyeceğiz. Toplumun sosyolojisi, ekonomisi, kültürü yararına düşüncelerini ifade etmek isteyen, ülkemizin refahına katkı sağlamak için çabalayan gençlerimize bütün mekânlarımızda özel alan açacak, hayata geçirmek istedikleri projelere destek olacağız. Gençlerimizi sivil toplum kuruluşu faaliyetlerine teşvik edeceğiz.

2023 yılında gerçekleştirilen genel seçime ilişkin seçim verilerine göre, Yeniden Refah'ın 600 milletvekili adayından 55'i (%9) 18-29 yaş aralığında yer alan genç adaylardır. Öte yandan, Yeniden Refah'ın seçilen 5 milletvekili arasında 18-30 yaş aralığında bulunan genç milletvekili bulunmamaktadır. Bu veriler göz önüne alındığında, 2023 genel seçimlerinde Yeniden Refah'ın adayları arasında genç temsiliyeti oldukça kısıtlyken Meclis'te bulunan Yeniden Refah vekilleri arasında gençler temsil edilmemektedir. 2024 yerel seçimlerinde ise Yeniden Refah'ın 29 büyükşehir belediye başkan adayından 1'i (%3,45), 1239 belediye başkan adayından 109'u (%8,8), 821 il genel meclis üyesi adayından 86'sı (%10,48), 13.137 belediye meclis üyesi adayından ise 2.112'si (%16,08) 18-29 yaş aralığında yer alan genç adaylardır.⁶ Sonuç olarak, 2024 yerel seçimlerinde yarışacak olan Yeniden Refah adayları arasında genç temsiliyeti oldukça düşüktür. Diğer partilerin aday verileri de incelendiğinde sorumluluk ve yetki alanı arttıkça genç aday oranının düştüğü görülmektedir. Bu veriler, gençlik katılımı ve genç temsiliyetine ilişkin önemli bir sorunu işaret etmektedir.

Öte yandan, Yeniden Refah, en çok genç belediye başkan adayı çıkaran beşinci, en çok genç belediye meclis üyesi adayı çıkaran üçüncü partidir. Aday verileri incelendiğinde, sağ radikal partilerin genç belediye başkan adayı sayılarının yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Bu

⁶ AK Parti, CHP, DEM Parti ve İYİ Parti'nin yerel seçim bildirelerine yönelik inceleme metinlerinde 2019 Yerel Seçimleri verileri değerlendirilmiştir. Ancak TİP, 2019 seçimlerinde yer almadığı için 2023 verileri değerlendirilmiştir. Öte yandan 2024 seçimlerine ilişkin aday verileri, 6 Mart 2024 tarihinde YSK Açık Veri Portalı'nda yayınlanmıştır. Bu nedenle, 6 Mart 2024 tarihinden önce yayınlanan incelemelere dahil edilemeyen 2024 seçimlerine ilişkin aday verileri, TİP incelemesine dahil edilmiştir.

durum, Yeniden Refah da dahil olmak üzere sağ radikal partilerin gençler arasındaki örgütlenme trendine dair önemli bir ön veridir.

Gençlik katılımını yalnızca aday ve seçilmiş siyasetçiler üzerinden analiz etmek, gençlik katılımını çok yönlü ele almayı engellemektedir. Oysa, gençlik katılımı; demografik ve politik farklılıklara bakılmaksızın, gençlerin bulunduğu her alanda karar alma mekanizmalarına katılabilirliğine işaret etmektedir. GoFor'un 2021 yılında gerçekleştirdiği araştırmada gençler, yerel yönetimlerin karar süreçlerine dahil olmalarının önündeki en önemli engeli partizanlık/siyasi kutuplaşma olarak görmektedir.⁷

Gençlik meclisleri, gençlik merkezleri ve belediyelerde yer alan gençlik çalışanlarının güçlendirilmesi, gençlik katılımına sağladığı imkanlar nedeniyle GoFor'un birincil çalışma alanlarından. Bu anlamda, gençlik meclislerinin ve beyannamede yer alan "Gençlik Konseylerinin" kurulması ve işlevinin artırılması önemlidir. Bu alanlar, yetişkin siyasetçiler tarafından "gençlerimiz için" denilerek değil, gençler tarafından kurgulanmalı ve koordine edilmelidir. Bu alanlara ayırım gözetmeksizin farklı gençlik gruplarının katılması garanti altına alınmalıdır. Öte yandan, yerel yönetimlerde bir yandan gençlik meclislerinin olup olmadığını, bir yandan da bu meclislerin gençlik katılımı açısından ne kadar işlevsel olduğunu takip edebileceğimiz herhangi bir mekanizma bulunmamaktadır. Gençlik katılımının önünde engel oluşturan eşitsizlik, ayrımcılık ve siyasi kutuplaşma bu alanlarda da gençlerin katılımının önüne geçmektedir.

5. Toplumsal cinsiyet, genç kadınlar ve genç LGBTİ+'lar

Beyannamenin tümüne hakim olan aile vurgusu ve ahlakçı bakış açısı içerisinde gençler, kadınlar ve genç kadınlar, yalnızca ailenin bir uzantısı olarak ele alınmakta; LGBTİ+'lara yönelik nefret söylemleri yeniden üretilmektedir. Halihazırda ekonomik, sosyal ve özel alanda dezavantajlı durumda olan genç kadın ve LGBTİ+'ların yaşadığı sorunlar görmezden gelinmektedir.⁸ Bu çerçevede yer alan bazı beyanlar şöyledir:

Çağımızın ve ülkemizin en büyük problemlerinden birisi özellikle gençlerimizin bin bir zahmetle kurdukları yuvalarının çok çabuk dağılmasıdır. Güçlü bir toplumun temelini sağlam bir aile kurumu olduğuna inanan Yeniden Refahlı Belediyelerde, yuva kurmak isteyen gençlere destek için 'Evliliğe İlk Adım' birimi kuracağız. Belediyelerimizin diğer sosyal destek birimleri ile entegre faaliyet gösterecek bu birim, 18-30 yaş aralığındaki

⁷ Gençlik Örgütleri Forumu. (2021). *Gençlerin politik tercihleri araştırması raporu*.

<https://go-for.org/wp-content/uploads/2022/05/Baski-Genclerin-Politik-Tercihleri.pdf>

⁸ Gençlik Örgütleri Forumu. (2023). *Aile ve Gençlik Fonu kurulması hakkında kanun teklifi'ne ilişkin bilgi notu*.

<https://go-for.org/wp-content/uploads/2023/11/Aile-ve-Genclik-Fonu-Kurulmasi-Hakinda-Kanun-Teklifine-Iliskin-Bilgi-Notu.docx.pdf>

gençlerimizin evlilik kurumunu sağlam temeller üzerine inşa etmelerine destek olacak. Bu birimler evlenecek gençlerimize ev idaresinden, sağlıklı aile iletişimi kurma becerisine kadar birçok konuda eğitim fırsatı sunacak. Bu birimden faydalanan genç çiftlerimizin ayrıca evliliğe ilk adımlarında ekonomik yüklerini hafifletecek destek projeleri de geliştireceğiz. Yuva kuracak, öksüz yetim ya da ailesi geçim sıkıntısı yaşayan genç kızlarımıza 'Refah Çeyiz Desteği' vereceğiz.

İnsana ve fitrata küresel bir saldırı olan asrın belası LGBT ile mücadele Yeniden Refah Partimizin öncelikli meselesidir. Sözde onur yürüyüşleriyle ahlaksızlığı, sapkınlığı, teşhirciliği yayan bu örgütlerle mücadele Yeniden Refah kadrolarının asli görevlerinin başında gelmektedir. Nesillerin ifsadına yol açan, gençlerimizin edep ve haya dairesinde bir hayat kurmasını engellemeye çalışan bu küresel proje attığı her adımda karşısında Millî Görüş'ü bulacak. Aziz milletimizin masum evlatlarını LGBT lobilerinin operasyonlarına maruz bırakmayacağız.

Yetmiyor, kirli lobiler tarafından desteklenen sapkın LGBTİ anlayışı, nesillerimizin geleceğine saldırıyor, kadın ve erkek arasındaki doğal farkı ortadan kaldırarak, cinsiyet eşitliği adı altında cinsiyetsiz bir toplum inşa etmeye çalışıyor.

Beyannamenin “toplumsal cinsiyet karşıtı” yaklaşımı çerçevesinde LGBTİ+’ların yaşama hakkı başta olmak üzere toplumsal alanda sürdürdüğü mücadele kriminalize edilirken LGBTİ+’lar açıkça hedef gösterilmektedir. Bu yaklaşım, açık nefret söylemi olmakla birlikte uluslararası insan haklarını ihlal etmektedir. Kişilerin yaşama, ifade özgürlüğü ve örgütlenme hakları, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nde garanti altına alınmıştır. Yeniden Refah Partisi, 2023 seçimlerinde olduğu gibi 2024 yerel seçimleri sürecinde de LGBTİ+ karşıtlığı ile gündeme gelmiş, kampanyasında kullandığı nefret söylemleri, hak savunucuları tarafından eleştirilmiştir.⁹ Kaos GL, LGBTİ+’lara yönelik insan hakları ihlallerine ilişkin raporunu her sene yayımlamaktadır. 2023’e ait raporda LGBTİ+ların temel haklarının artan ölçüde ihlal edildiği, devlet yetkilileri ve diğer siyasi kişi ve kurumların LGBTİ+’lara dönük artan nefret söyleminin üçüncü kişilerden LGBTİ+’lara yönelen eylemlerden kaynaklı hak ihlallerini arttırdığı belirtilmiştir.¹⁰ LGBTİ+’lara yönelik hak ihlalleri nitelik ve nicelik olarak artarken cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığın karşısında, insan hakları temelinde bir politik düzlemin yaratılması ihtiyacı artmaktadır.¹¹

Ayrıca, beyannamede kadınlar, eşit ve özgür yurttaşlar olarak değil, toplumsal cinsiyet normları çerçevesinde ev içi bakım rolünü üstlenen bireyler olarak konumlandırılmaktadır. Bu bağlamda, kadınlara yönelik beyanlarda “kadınlarımız” hitabı sıkça kullanılmakta, bu hitabın yarattığı güç ilişkisinde kadınlar özne olarak konumlandırmamaktadır. Bu beyanlarda

⁹ bianet. (25 Ocak 2024). LGBTİ+’lardan Yeniden Refah Partisi’ne tepki: Şehirler bizim.

<https://bianet.org/haber/lgbti-lardan-yeniden-refah-partisine-tepki-sehirler-bizim-291005>

¹⁰ Kaos GL. (2024). Vazgeçmek yok! LGBTİ+’ların insan hakları 2023 yılı raporu.

<https://kaosgldernegi.org/images/library/lgbti-larin-i-nsan-haklari-raporu-2023-1.pdf>

¹¹ Ayrıca bkzn. Genç LGBTİ+ Derneği. (2024). Siyasetçiler için LGBTİ+ hakları rehberi.

<https://genclgbi.files.wordpress.com/2024/02/siyasetciler-icin-lgbti-haklari-rehberi-6.pdf>

UNDP/PGA. (2017). İnsan haklarının geliştirilmesi ve LGBTİ kişilerin içerilmesi: Parlamenterler için bir el kitabı.

<https://www.pgaaction.org/inclusion/pdf/handbook/tr.pdf>

kadınların toplumsal ve politik ihtiyaçları ve talepleri yer almazken toplumsal cinsiyet normları yeniden üretilmektedir. Bu bağlamda kadınlara yönelik beyanlar, kadınların halihazırda karşı karşıya kaldığı güvencesiz çalışma, toplumsal hayattan uzaklaşma ve çocuk bakımı da dahil olmak ev içi bakım yükünü üstlenme zorunluluklarını derinleştirecek niteliktedir.

Bu bağlamda, Yeniden Refah Beyannamesi, genç kadınları görmezden gelirken genç LGBTİ+'lara yönelik ayrımcı söylemleri yeniden üretmektedir. Oysa, genç kadınlar ve genç LGBTİ+'ların siyasi ve toplumsal hayatta eşitlik, şiddet, yoksullaşma, güvencesiz çalışma, ev içi emeğin ve bakım yükünün genç kadınlara bırakılması, ulaşım, sağlık ve eğitime erişim, psikososyal destek başlıklarında yaşadığı sorunlar derinleşmekte. Devlet politikalarının, toplumsal kutuplaşma ve şiddetinin yansımaları hayatlarında birebir hisseden genç kadınlar ve LGBTİ+'ların yaşadıkları sorunları dikkate alan, farklılaşan sorunlara farklılaşan çözümler üretebilen, politika üretme mekanizmalarına birinci elden dahil olmaları için alan açan bir yerel yönetim bu dönem için elzemdir.

6. Genç istihdamı

Yeniden Refah'ın genç istihdamına dair beyanları şu şekildedir:

Artan enflasyon nedeniyle devasa ekonomik sorunlarla boğuşan işsiz gençlerimize, gelişmiş ülkelerdeki yaşlıların sahip olduğu imkânları sunacağız. Yeniden Refahlı Belediyeler gençlerimizin kırılan özgüveninin önce ekonomik bağımsızlıkla tamir olacağını bilinciyle istihdam imkânlarını artıracak. Mesleki ve teknik eğitim gören öğrencilerimiz için Halk Eğitim Merkezleri, organize sanayi siteleri ve özel sektör ile protokol yaparak, eğitim aldıkları alanı geliştirecek gerçekçi projeler üreteceğiz. Şehirlerimizdeki şirketlerle teşvik odaklı iş birlikleri geliştireceğiz. Gençlerimizin eğitim hayatını da göz önünde bulundurarak yarı ve tam zamanlı iş imkânlarına kavuşturacağız. İşsiz gençlerimize parti rozetine, ideolojisine bakmadan mesleki eğitim ve istihdam sağlayacağız.

Genel olarak bakıldığında, Yeniden Refah'ın genç istihdamı üzerine olumlu adımlar attığı görülmektedir. Ancak, detaylıca incelendiğinde bu beyanlar iki temel eksikliğe sahiptir. Bunlardan birincisi, bu beyanların somut eylem planları ve bu planların uygulanabilirliği yönünden yeterli olmamasıdır. Organize sanayi siteleri ve özel sektör ile yapılacak protokoller ve iş birlikleri kapsamında gençlere ne gibi istihdam alanlarının oluşturulacağı belirsizdir. Bu gibi bir eksiklik Yeniden Refah'ı, gençlerin güvenceli, temel gelire olan erişimini sağlayan ve kendi potansiyellerini gerçekleştirebileceği nitelikte işlerde istihdam edilmesini temin eden bir yaklaşımdan uzakta konumlandırmaktadır. Gençlerin yalnızca emekleri karşılığında belirli bir maaş aldığı işlere girmesini sağlamak, güvenceli istihdam anlamı taşımamaktadır. Dolayısıyla, Yeniden Refah'ın yukarıdaki beyanlarını detaylandıran, gençlerin haklarına olan

erişimini sağlayacak güvenceli, temel geliri karşılayan ve kendi potansiyellerini gerçekleştirebileceği işleri teşvik ettiğini kanıta dayalı olarak gösteren kapsamlı bir istihdam planına ihtiyacı vardır.

Eksikliklerden ikincisi ise, gençlerin yukarıda beyan edilen oluşturulacak yeni istihdam fırsatlarına nasıl erişebileceklerine dair bir vizyon ve misyonun bulunmamasıdır. Gençler, halihazırda bulunan istihdam fırsatlarına dahi yetersiz finansal kaynaklar, toplumsal ötekileştirmeler ve bu kapsamda belirlenen gerçek dışı tecrübe ve yeterlik beklentileri sebebiyle erişim sağlayamamaktadır. Dolayısıyla, gençler için yeni istihdam alanları oluşturulması önemini korurken, bu yeni fırsatlara erişimi güvence altına alan politikaların göz ardı edilmesi Yeniden Refah'ın bu beyanlarını güvenceli istihdam bakımından yetersiz kılmaktadır.

Üçüncü unsur ise beyanların eksikliğinden ziyade çelişkisel bir ilişkidir. Yeniden Refah'ın;

Gençlerimizin eğitim hayatını da göz önünde bulundurarak yarı ve tam zamanlı iş imkânlarına kavuşturacağız. İşsiz gençlerimize parti rozetine, ideolojisine bakmadan mesleki eğitim ve istihdam sağlayacağız.

beyanı, Parti'nin "ahlakçı belediyecilik" anlayışı çerçevesinde şekillenen yerel yönetim politikaları ile bir çelişki sergilemektedir. İncelemenin üçüncü bölümü olan "Gençlik Hakları ve Yerel Gençlik Politikası" kısmında da belirtildiği üzere, ahlak odaklı bir yaklaşım oldukça öznel, kişiden kişiye değişiklik gösteren ve farklı yorumlanabilen değer yargıları içeren bir tutumdur. Bu bağlamda, Yeniden Refah'ın "ahlaklı olan", "doğru" ve "iyi" olarak yorumladığı normlar çerçevesinde şekillenen bir istihdam politikası, bu normlara karşısında konumlanan gençlerin istihdama olan erişiminin eşit ve adil bir şekilde sağlanması hakkında kuşkuları beraberinde getirmektedir. Bir başka deyişle, her ne kadar Yeniden Refah'ın gençlerin ideolojik yaklaşımlarını ayırt etmeksizin istihdama erişimini sağlamayı amaçlaması önemli olsa da, Parti'nin ahlak odaklı yaklaşımının normatif niteliği bu amacın gerçekçi bir şekilde hayata geçirilmesi ile çelişmektedir.

7. Beceri geliştirme ve kültür sanat

Beyanname metninde gençlerin becerilerinin geliştirilmesiyle ilgili aşağıdaki maddeler yer almaktadır:

Çocuklarımız ve gençlerimiz bu evlerde teknolojiyi, hayallerini ve kendilerini geliştirmek için kullanacak, arkadaşlarıyla kaynaşacak ve birlikte başarmanın zevkini tadacak.

Kültür ve sanat sektöründe aktif rol almak isteyen gençlerimizi destekleyeceğiz. Belediye sınırlarımızdaki sanatçı gençleri bu sistemle kayıt altına alacağız ve geliştirdiğimiz projelerde öncelik tanıyacağız. Tiyatro, müzik grubu kurmak isteyen gençlerimize enstrüman ve ekipman desteği vereceğiz. Sanatçı gençlerimize Yeniden Refahlı Belediyelerin şehirlerindeki meydanlarda, sahnelerde kendilerini ifade etme fırsatı sunacağız. Kültürümüzün değerlerini yaşatan projelerine maddi ve manevi destek verecek, kültür sanat sektöründe emin adımlarla ilerlemelerini sağlayacağız.

Gençlerimize yıllardır vadedilen ancak bir türlü hayata geçmeyen müze, tiyatro, sinema gibi kültürel ve sanatsal etkinliklerden ücretsiz ya da indirimli faydalanacakları kart uygulamasını Yeniden Refahlı Belediyeler hayata geçirecek.

Her şehre gençlerimizin doğru bilgiye ulaşabileceği aynı zamanda kaliteli vakit geçirebileceği kütüphaneler kuracağız. Yeniden Refahlı Belediyelerin kuracağı kütüphanelerde tarih, ilim, bilim, edebiyat eserlerinin yanı sıra aylık edebiyat, bilim ve ilim dergileri de düzenli olarak ücretsiz takip edilebilecek. Gençlerimiz 24 saat açık 'Yaşayan Kütüphane'mizde hem kitap okuyacak hem de ücretsiz çay, çorba içebilecek. Bu kütüphanelerde ayrıca 'Yazarlık Atölyeleri' oluşturacağız, okumanın yanında yazmak da isteyen gençlerimize usta yazarlar rehberlik ederken, şehrimizi, kültürümüzü merkeze alan yeni yayınların basılmasında gençlere destek olacağız.

Öncelikle, gençlerin kültür sanat üretimlerinin desteklenmesi ve belediyelere ait mekanlardan gençlerin katılımının artırılması önemlidir. Fakat, beyanname metninde bahsedilen "ahlaklı belediyecilik" çerçevesinde gençlerin kültür sanat üretiminin çeşitli gözetim ve sansür mekanizmalarına takılıp takılmayacağı bir tartışma konusudur. Ayrıca, gençler, belediyeler bünyesindeki gençlik merkezleri başta olmak üzere çeşitli kültür sanat mekanlarının sadece ziyaretçisi ya da yararlanıcısı olarak konumlandırılmamalıdır. Gençlerin bu alanların oluşturulması ve koordine edilmesi sürecinde gençlerin karar alma mekanizmalarına dahil edilmesi, gençlerin bu alanlarda kendilerini geliştirmeleri ve gerçekleştirmelerinin garantisi olabilir.

Büyükşehir belediyeleri başta olmak üzere belediyelerin bahsi geçen mekan ve etkinliklere dair kapasitesi olmakla birlikte bu mecraların kaç genç için ulaşılabilir olduğu, katılım gösteren gençlerin sosyo-ekonomik durumu, dezavantajlı gençlerin bu mekanlardan yararlanmalarının önündeki engellere dair veri ve çalışmalar bulunmamaktadır. Toplum Gönüllüleri Vakfı'nın yürüttüğü araştırmaya göre gençlerin yalnızca %12,9'u belediyelere ait sosyal tesisleri kullanmaktadır.¹²

Derinleşen ekonomik kriz ve genç yoksulluğu ile birlikte, başta öğrenci gençler olmak üzere gençler, kültür sanat faaliyetlerine katılımlarına dair çeşitli talepleri ve kaygıları dile getirmektedir. Öte yandan, başta kırsalda yaşayan gençler, ne eğitimde ne istihdamdaki gençler ve işçi gençler olmak üzere milyonlarca genç için için kültür sanat faaliyetlerine

¹² Toplum Gönüllüleri Vakfı. (2022). *Gençlerin ihtiyaçları araştırması*.
<https://www.tog.org.tr/files/aramalar/konda-genclerin- ihtiyaclari-arastirmasi-2022.pdf>

katılım talebi, gündelik hayata dair bir talep olamamaktadır. Bu duruma dair gençlerin kültür sanat faaliyetlerine katılımının sağlanması için bu alanların katılımcı ve kapsayıcı şekilde örgütlenmesi ve daha kapsamlı sosyal politikaların üretilip hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu politikaların üretim süreçlerine gençlik örgütlerinin dahil edilmesi, yerelerde gençlerin talepleri ve ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması elzemdir.

8. Barınma

Yeniden Refah'ın barınma krizine dair beyanları şu şekildedir:

Üniversiteli gençlerin şehirlerdeki en büyük sorunlarından birisi de barınma. Yeniden Refahlı Belediyeler bölgesel fizibilite araştırmaları sonucunda ihtiyaç tespit ettiği şehirlerde gençlerimizin cüzi rakamlarla barınabileceği yeni öğrenci yurtları inşa edecek. Yetim ve öksüz gençlerimizi bu yurtlarda ücretsiz barındıracağız. Kız öğrencilere ise pozitif ayrımcılık uygulayarak, öncelik tanıyacağız. Yurt ihtiyacı bulunmayan şehirlerde öğrenci evinde kalan gençlerimize ise eğitim sezonu boyunca destek olacağız. Kirada olanlara geri ödemesiz barınma desteği vereceğiz. Yeniden Refahlı Belediyelerin sınırlarında eğitim alan üniversite öğrencileri fatura kaygısı yaşamayacak. Şehrimizde ikamet eden öğrencilerimize kira sözleşmesini beyan ettikleri takdirde doğalgaz faturalarına destek sağlarken su faturalarında da yüzde 50 indirim yapacağız.

Güvenlik ve güvenliğin teminatı olan barınma, insanımızın en temel ihtiyacıdır. Fahiş kiralar, özellikle büyükşehirlerde milletimizin kâbusu haline gelmiştir. Yeniden Refah Belediyeciliği, ev sahibiyle kanlı bıçaklı hale gelen, maddi sıkıntı çeken vatandaşlarımızın bu mağduriyetini gidermek için her şehirde insan onuruna yaraşır konutlar inşa edecek. HEMŞEHRİLERİMİZ KİRA ÖDER GİBİ, FAİZ ÖDEMEDEN EV SAHİBİ OLACAK. Yeniden Refahlı Belediyeler, evini kendi yapmak isteyen vatandaşlarımıza maliyetsiz arsa üretecek ve hiç konutu olmayanlara bu arsaları tahsis edecek.

Yeniden Refah'ın barınmaya ilişkin bu beyanlarının iki temel eksikliği bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, gençlerin barınma krizini yalnızca öğrencilik durumuna indirgeyen yaklaşımıdır. Barınma krizi, her ne kadar öğrencileri oldukça ciddi bir boyutta etkileyen bir kriz olsa da, öğrenci olmayan gençler de büyük oranda bu krizden etkilenmektedir. Dolayısıyla, yeni yurt inşası gibi politika müdahaleleri, gençlerin barınma krizini çözmede kapsayıcı ve etkili bir niteliğe sahip değildir. Bu doğrultuda, Yeniden Refah'ın öğrencilerin yaşadığı barınma krizine karşın geliştirdiği politika önerileri gençliği bütüncül olarak kapsamayan, etkililikten uzak ve sürdürülebilir olmayan bir niteliktedir.

İkinci eksiklik ise, Yeniden Refah'ın barınma krizini basit bir arz-talep örtüşmezliği sorunu olarak ele almasıdır. Bu gibi bir yaklaşım, barınma krizini yetersiz konut ve barınmaya olan fazla talep olarak ele alarak, yeni imar alanlarının oluşturulması ve bu kapsamda inşaata dayalı bir çözüm önerisi sunmaktadır. Yeniden Refah'ın "her şehirde insan onuruna yaraşır konutlar inşa etmek", "evini kendi yapmak isteyen vatandaşlara maliyetsiz arsa üretmek" gibi beyanları, Parti'nin bu yaklaşıma sahip olduğunu göstermektedir. Oysa, Türkiye'deki barınma

krizinin yapısal boyutları incelendiğinde, bu durumun bir arz-talep örtüşmezliğinden kaynaklanmasından ziyade, Türkiye’de konutun bir temel hak ve ihtiyaç olarak algılanmaktan yatırım aracı olarak kavramsallaştırılmasına olan evrim olduğu görülmektedir. Bu süreçte, hali hazırda var olan sosyo-ekonomik eşitsizlikleri daha da derinleştiren bir boyuta yol açmaktadır.¹³ Toplumun %10’luk kesimi bu gibi yatırımlar aracılığıyla daha da birikim sağlarken konut fiyatlarını yukarıya çekmektedir¹⁴. Böylelikle düşük ve düzensiz gelire sıkıştırılmış gençler için konut seçenekleri git gide kısıtlanmaktadır. Bu bağlamda Yeniden Refah, gençlerin barınma krizininin eşitsizliğe dayanan ekonomik bir yapısal sorun olduğunu göz ardı eden ve bu doğrultuda eşitlik ve kamu yararı ilkesine dayanan yeniden dağıtımçı bir vizyondan ziyade arz-talep ilişkisi yaklaşımıyla imara dayanan bir politik vizyon geliştirmektedir.

Üçüncü ve son eksiklik ise Yeniden Refah’ın gençlerin barınma krizinin temelini oluşturan ekonomik sebeplerin yanı sıra sosyal yapısal sebepleri göz ardı etmesidir. Türkiye’de gençler, yetişkin merkezli ve ahlakçı tahakküm altında ezilerek “bekara ev yok”, “kızlı-erkekli kalmaya izin vermiyoruz”, “öğrenciye ev vermem” gibi söylemlerle barınma haklarından alı konulmaktadır. Bu bağlamda, Yeniden Refah’ın bu gibi ötekileştirici sosyal yaklaşımlara karşın politika müdahaleleri geliştirmemesi, Parti’yi gençlerin barınma krizini ilerici, etkili ve sürdürülebilir bir biçimde çözmekten uzakta konumlandırmaktadır. Ayrıca, Yeniden Refah’ın ahlak odaklı normatif yerel yönetim vizyonu; Parti’nin neyi doğru neyi yanlış, neyi ahlaklı neyi ahlaksız olarak yorumladığının belirsizliği sebebiyle, bu gibi bir müdahale geliştirmesi yönünden kuşku uyandırmaktadır.

9. Sağlık ve psikososyal destek

Beyanname metninde gençlere yönelik sağlık ve psikososyal desteğe erişim hakkında aşağıdaki ifadeler bulunmaktadır:

Gençlerimizin sağlıklı yaş alması, dijital bağımlılıktan uyuşturucu bağımlılığına kadar önlerine çıkan tuzaklarla mücadele, Ahlaklı Belediyeciliğin önceliği olacak.

Yeniden Refahlı Belediyeler, uyuşturucu illetiyle mücadelede öncü olacak ve şehirlerde bu illetle savaşıacak. Bağımlılıkla Mücadele birimleri kuracak ve gençlerin bu illetten korunması için etkin önlemler alacak.

¹³ Madden, D. & Marcuse, P. (2016). The permanent crisis of housing. <https://jacobin.com/2016/10/housing-crisis-rent-landlords-homeless-affordability/>

¹⁴ Ekici, Y. (2022). Barınma krizi serbest piyasanın dinamikleriyle çözülemez. <https://www.gazeteduvar.com.tr/barinma-krizi-serbest-piyasanin-dinamikleriyle-cozulmez-haber-1578592>

Bu çerçevede, Yeniden Refah beyannamesinde yer alan psikososyal destek üzerine yoğunlaşan vaatlerde madde bağımlılığı gibi toplumsal temelleri olan meselelerde bireylere psikososyal destek verilmesi bir çözüm olarak sunulmaktadır. Öncelikle, zihin sağlığı ve genç intiharları çalışmalarına bakıldığında sınav kaygısı ve madde bağımlılığının yanı sıra işsizlik, ekonomik kriz, gelecek kaygısı, aile/toplum/akran baskısı, çalışma yaşamında yaşanan sorunlar, etnik ve cinsel yönelim temelli ayrımcılık öne çıkan nedenlerdir.¹⁵ Gençlerin zihin sağlığı ve iyi olma halini etkileyen toplumsal nedenler önemini korumaktadır. Bu nedenle, bireylere verilecek psikososyal destek kritik olsa da bu sorunlara daha katmanlı ve kompleks sosyal politikalarla karşılık verilmesi gerekmektedir. Toplumsal ve sistemsel eksiklikler nedeniyle sekteye uğrayan zihin sağlığı ve iyi olma hali için, yalnızca bireylerin dayanıklılığını artırmak değil, sistemlerin ve politikaların dayanıklılığını artırmak kalıcı bir çözüm sunabilir.

Bunların yanı sıra, yalnızca madde bağımlılığına odaklanan bir sağlık ve psikososyal desteğe erişim vizyonu, gençlerin bugün açısından karşı karşıya kaldığı ve iyi olma halini sekteye uğratan nedenlerle mücadele açısından yetersizdir. Sağlık ve psikososyal desteğe erişim, geri kalan bütün gençlik politikaları gibi, sorun değil, ihtiyaç odaklı olmalıdır. İhtiyaç odaklı ve kanıta dayalı bir psikososyal destek politikası, toplumsal nedenlerden ötürü depresyon ve anksiyete gibi rahatsızlıkların oransal olarak daha fazla görüldüğü genç kadınlar ve LGBTİ+'lar başta olmak üzere tüm gençlere erişilebilir olmalıdır.

Ayrıca, Türkiye'de yerel yönetimlerin sağlık ve psikososyal destek merkezleri bulunmakta fakat bu merkezlerin nerelerde yoğunlaştığı, kaç kişiye ve hangi gruplara ulaştığı, verilen hizmetlerin kalitesi ve yeterliliği üzerine veri ve çalışmalar bulunmamaktadır. Yerel yönetimler sağlanan bu ve benzeri hizmetlerin kanıta dayalı gerçekleştirilmesi, farklı gençlik gruplarının farklılaşan sorunlarını gözetmesi, erişilebilir ve ilgili kurumlarca belirlenen sağlık ve zihin sağlığı standartlarına uyması, verilen hizmetlerin izlenmesi için veri ve haritalandırma çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

10. Çevresel sürdürülebilirlik ve adalet

Yeniden Refah'ın çevresel sürdürülebilirlik ve adaletle ilişkin beyanları şu şekildedir:

Plastikler, poşetler, cam şişeler, kartonlar... Evimizden hemen her gün çıkan bu eşyalar çevremize ve ekonomimize büyük zarar veriyor. Ahlak, yalnız insanı değil çevreyi de korumaktır. Yeniden Refahlı Belediyelerde atık miktarını azaltırken geri dönüşümü teşvik

¹⁵ İstanbul Gençlik Araştırmaları Merkezi. (2023). *Türkiye Genç İntiharları: Farklı bir dünya için umut yeşertirken genç intiharlarından ders almak*.
<https://www.genclikarastirmalari.org/post/turkiye-de-genc-intiharlari-arastirma-raporumuz-yayinda>

edeceğiz. Her mahalleye geri ödemeli atık makineleri yerleştirecek, genç nesillerimizi geri dönüşüme teşvik edeceğiz. Plastik kirliliğini azaltacak, şehrimizi hep birlikte koruyacağız.

Çevremizi, doğamızı korumak, ekonomiyi güçlendirmek adına temiz ve sürdürülebilir enerji kaynaklarını kullanmayı teşvik eden projeleri hızla hayata geçireceğiz. Yeniden Refahlı Belediyeler olarak bu bilinçle, şehirlerimizde rüzgâr, güneş ve hidroelektrik gibi çevre dostu enerji kaynaklarına yatırım yapacağız. Başta belediye binalarımıza bu sistemleri kuracak, vatandaşlarımızı da yaşadıkları binalarda kullanmaları için teşvik edeceğiz. Şehirlerde hane-site-işletme bazlı sürdürülebilir enerji yatırımlarını artıracacağız. Bizim şehirlerimiz yaşanabilir olacak, faturalar cep yakmayacak.

Yeniden Refahlı Belediyelerde, sürdürülebilir tarım ve sulama uygulamalarını dirayetle hayata geçireceğiz. Doğamıza zarar veren tarımsal ilaç, suni gübre, hormon gibi uygulamalar yerine, üretimden tüketime her aşaması kontrollü, doğal kaynakları en iyi şekilde kullanan sağlıklı tarımsal üretimi teşvik edeceğiz. Yerel sulama altyapısını geliştiren projeler oluşturarak topraklarımızdaki su verimliliğini sağlayacağız. Çevre dostu projelerle hem su kaynaklarımızı koruyacak hem toprağımızın verimini artıracacağız.

Kırsaldaki Yeniden Refahlı Belediyelerde, tarım ve turizmi birleştirerek 'Ekoturizm Projesi'ni hayata geçireceğiz. Çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını gözetken, doğal alanlara karşı duyarlı projeler sayesinde yerel ekonomiyi el birliğiyle ayağa kaldıracacağız. Yöreye ziyarete gelen kişi ya da grupların harcamalarının yerel halkın ekonomisini güçlendirmesi yönündeki çalışmalara imza atacağız. Kırsallarımızdaki tarihi ve doğal güzellikleri bakımsızlığa, duyarsızlığa ve ranta kurban etmeyeceğiz. Bakanlıkların koruma ve restorasyon çalışmaları dışında kalan doğal ve kültürel güzellikleri turizme kazandıracak, yerel ekonomiye artı gelir sağlayacağız. Tabiata, çevreye zarar veren rant odaklı projelere geçit vermeyeceğiz.

Yeniden Refah'ın bu beyanları çevresel sürdürülebilirlik ve adalet bakımından temel bir eksikliğe sahiptir. Bunlardan birincisi, uyum (*adaptation*) ve azaltım (*mitigation*) stratejileri arasındaki dengesizliktir. Azaltım; iklim ve diğer çevresel krizlere sebep olan faktörleri (karbon emisyonu, ormansızlaştırma vb.) ortadan kaldırmayı, yavaşlatmayı ya da tersine çevirmeyi amaçlayan bir stratejidir. Ancak günümüz şartlarında, azaltım her ne kadar önemini korusa da, iklim ve çevresel krizlerle mücadelede tek yöntem olmaktan çıkmıştır. Bunun sebebi, azaltım stratejilerinin (istikrarlı uygulanması koşulunda) uzun vadede sonuç vermesidir. Ne yazık ki, toplumları iklim ve çevresel krizlerin etkilerinden korumak için böyle bir süreye bugün sahip değiliz.¹⁶ Bu bağlamda, uyum stratejileri büyük önem kazanmıştır. Uyum stratejileri; gerçekleşmekte olan ya da gerçekleşmesi beklenen iklim ve çevre koşullarına uyum sağlayarak özellikle de gençlik gibi marjinalize edilmiş grupların temel hak ve ihtiyaçlarını (gıda, su, sağlık, barınak, geçim kaynağı vb.) gerçekleştirebilmesini sağlayan eylemler bütünüdür. Bu stratejiler içerisinde en önemlileri; i) iklime ve diğer çevresel krizlere dayanıklı (aşırı sıcaklar, aşırı soğuklar, seller, yangınlar, fırtınalar vb.) erişilebilir ve kapsayıcı kent yapıları oluşturmak, ii) yerel kayıp ve hasar fonu gibi sosyal güvenlik ağlarının oluşturulması, iii) dezavantajlı gruplara yönelik ekonomik olarak dayanıklılık sağlayıcı adil

¹⁶ UNDP. (2024). What is climate change and why is it crucial?
<https://climatepromise.undp.org/news-and-stories/what-climate-change-adaptation-and-why-it-crucial>

ücret uygulamaları ve nakit transferi programlarının hayata geçirilmesi, ve iv) iklim ve çevresel sürdürülebilirlik eğitimleri sağlamaktır¹⁷.

Yukarıdaki beyanlardan da anlaşılacağı üzere, Yeniden Refah beyanlarında yalnızca azaltım stratejilerine yer vererek gençliğin iklim ve diğer çevresel krizler karşısındaki özel kırılganlıklarını en aza indireyecek olan uyum stratejilerini göz ardı etmektedir. Gençlik iklim ve çevresel krizlerin etkilerini ve bu etkiler kapsamında gelişen adaletsiz sosyoekonomik değişimin etkilerini hayatlarının diğer gruplara görece olarak daha büyük bir bölümünde yaşayanlar olarak hak ihlallerine en çok maruz kalan toplumsal gruplardandır. Bu bağlamda, çevresel adaleti sağlamayı hedefleyen bir yaklaşım; gençlerin bu bağlamdaki özel konumu karşısında karşılaştığı sorunları en aza indirmek ve/veya ortadan kaldırmak adına gençlere özel oluşturulmuş hasar ve kayıp fonu, adil ücret uygulamaları, nakit transferi programları ve gençler için erişilebilir iklime dayanıklı kent ve konut yapılarının oluşturulması gibi politika müdahaleleri öngörmektedir. Ancak, Yeniden Refah bu gibi politikalara beyanlarında yer vermeyerek gençlerin iklim ve diğer çevresel krizler karşısındaki kırılganlığını ve yaşadıkları hak ihlallerini derinleştirerek sürdürecektir bir niteliğe sahiptir.

---

¹⁷ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). 2022. *Climate change 2022: Impacts, adaptation and vulnerability*. Cambridge University Press.

11. Sonuç ve değerlendirme

Tüm bu değerlendirmeler sonucunda, Yeniden Refah'ın beyannamesinde yer alan beyanları gençliğin yaşadığı çeşitli yapısal sorunları çözüme ulaştırmada ilericilikten, etkilikten ve sürdürülebilirlikten uzak bir nitelikte bulunmuştur. Yukarıda detaylıca incelenen farklı temalar kapsamındaki gençliğin mevcut durumunun yapısal analizinden yoksun ve ahlak üzerine kurulmuş bir yerel yönetim vizyonu; Yeniden Refah'ı gençlik hakları, katılımçılık ve kapsayıcılık ilkelerinden uzak bir misyona itmekte olup, gençliğin sorunlarını "nasıl" çözebileceğine dair yetersiz, belirsiz ve etkililikten uzak bir yaklaşıma sahip kılmaktadır.

Sonuç olarak Yeniden Refah'ın beyanları, gençleri "ideal" bir gençlik tanımı içerisinde nesneleştiren; ahlak odaklı yaklaşımı doğrultusunda gençlik haklarını, bu hakların evrensel ve hukuksal düzleminden koparan ve bu bağlamda kapsayıcılıktan uzak bir yerel gençlik politikası yaklaşımı geliştiren; gençlik katılımını nicel olarak ele alan fakat kapsayıcılık konusunda eksik kalan; kadınları toplumsal cinsiyet normları içerisinde tanımlayarak LGBTİ+'lara karşı ayrımcı söylem üreten; gençlerin güvenceli istihdama olan erişimlerini sağlamaya dair belirsiz ve yetersiz; beceri geliştirme ve kültür sanat alanında gençleri bu hizmetlerin katılımçısı değil, yararlanıcısı olarak ele alan; barınma krizini öğrencilik durumuna indirgemekte ve bu krizin nedenselliğini basit bir arz-talep örtüşmezliği üzerinden ele alarak gençlerin barınmaya olan erişimini sağlamada etkisiz; gençlere yönelik sağlık ve psikososyal destek hizmetlerini ihtiyaç değil, sorun odaklı ele alan; ve gençlerin iklim ve diğer çevre krizleri karşısındaki kırılganlıklarını ve bu bağlamda yaşadıkları derin hak ihlallerini sürdüren bir yaklaşıma sahiptir.

**GENÇLİK
ÖRGÜTLERİ
FORUMU**

**#kaç
genc
var.** SEÇİM
2024

Mart 2024

www.go-for.org